

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของระบบการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาความสามารถและทักษะพื้นฐานของผู้เรียนตามแนวความคิดการจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Benjamin S. Bloom และคณะ (1967) ได้จำแนกไว้ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งแต่ละด้านนั้นมีการจัดลำดับของพฤติกรรมจากระดับง่ายไปสู่ระดับยากหรือซับซ้อนขึ้น ทำให้ นักการศึกษาสามารถเข้าใจและอภิปรายถึงปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลได้อย่างเด่นชัด (เฮวดี วิบูลย์ศรี, 2528)

ในการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรมวิชาการ (2535) ได้กำหนดหลักการและแนวทางของการประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงและตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รวมทั้งให้สามารถนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ ดังนั้นในการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้พัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่นั้น ต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนและเลือกใช้เครื่องมือวัดให้สอดคล้องตรงตามจุดประสงค์ในเรื่องดังกล่าวนี้ จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2535) ได้ให้ข้อคิดไว้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพราะเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งจำเป็นต้องครอบคลุมพัฒนาการต่าง ๆ คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตามที่ได้มีการกำหนดเอาไว้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ดังนั้น การตรวจสอบพัฒนาการของพฤติกรรมผู้เรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดเกณฑ์ที่ใช้เป็นบรรทัดฐานของการประเมินผล เพื่อนำผลการเรียนที่ได้จากการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนไปพิจารณาเปรียบเทียบความสามารถหรือตัดสินผลการเรียนรู้กับมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งเกณฑ์ที่จะนำมาใช้สำหรับในการประเมินผลการเรียน จึงควรได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

จากการศึกษา พัฒนาการของทฤษฎีการทดสอบ ตามการจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาดังกล่าวเห็นได้ว่า ทางด้านพุทธิพิสัย จะมีพัฒนาการของทฤษฎีการทดสอบมากกว่าทางด้านอื่น ๆ อาทิเช่น ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item-Response Theory) และทฤษฎีการสรุปอ้างอิง (Generalizability Theory) เป็นต้น ส่วนทางด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยยังมีพัฒนาการไม่มากนัก ทั้งนี้ เนื่องจากสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น ความซับซ้อนของระดับพฤติกรรมวิธีการทดสอบค่อนข้างเป็นอัตราจำเป็นต้องใช้เทคนิคการวัดผลที่หลากหลาย ซึ่งบางครั้งต้องทำการทดสอบเป็นรายบุคคลทำให้ต้องใช้เวลานานและไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ของการทดสอบให้เหมือนกันได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้น กรมพลศึกษา (2531) ได้ตระหนักเป็นอย่างดีและใช้ชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญในเรื่องนี้ คือ การประเมินผลทักษะกีฬาแต่ละประเภทที่มักประสบปัญหาอยู่เสมอเป็นผลเนื่องมาจาก ผู้ประเมินขาดความรู้ทางด้านการวัดผลหรือความเชี่ยวชาญของทักษะการปฏิบัติและขาดเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีรายวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านทักษะพิสัย เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา การงานและอาชีพ เป็นต้น โดยเฉพาะในวิชาพลศึกษานั้นมีลักษณะการเรียนการสอนที่แตกต่างจากวิชาอื่น เพราะจะใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะพื้นฐานทางด้านกีฬาโดยผสมผสานความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การพัฒนาสุขภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติจริง ซึ่ง พงษ์ศักดิ์ สันเทศ (2533) ได้กล่าวว่าทักษะกีฬาคือองค์ประกอบที่สำคัญในการบ่งชี้ระดับความสามารถทางกีฬาของแต่ละบุคคล ดังนั้นในการวัดผลการเรียนจึงย่อมแตกต่างไปจากรายวิชาอื่น ๆ ในส่วนของครูผู้สอนพลศึกษา ก็จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์ทักษะกีฬาได้เป็นอย่างดี และเลือกใช้เทคนิคการวัดผลที่หลากหลาย เช่น การสังเกต, แบบสำรวจรายการ, แบบประมาณค่า เป็นต้น เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้านอย่างแท้จริง

นอกจากการใช้เทคนิคการวัดผลที่หลากหลายแล้ว การประเมินผลด้านทักษะทางกีฬาของผู้เรียนย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลด้วย ดังนั้น การสร้างเครื่องมือที่จะใช้วัดหรือทดสอบทักษะกีฬาจึงมีความสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องทางพลศึกษา ควรได้ตระหนักและรับทราบถึงหลักการสร้างเครื่องมือและคุณสมบัติของแบบทดสอบ ถึงแม้ว่า ในปัจจุบันนี้มีแบบทดสอบทักษะกีฬามาตราฐานที่สร้างขึ้นโดยนักพลศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศอยู่แล้วก็ตาม เพื่อให้

เหมาะสมกับการใช้ตามสภาพบางประการ อาทิเช่น เพศ อายุ กลุ่มบุคคล และประเภทกีฬา จึงควรดำเนินการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องตามสภาพดังกล่าว เพื่อให้สามารถนำแบบทดสอบไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษารายงานวิจัยและการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นของนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ เช่น นิรันดร์ กาทอง (2529); อารีรัตน์ วัฒนรุ่งเรือง (2529) และวาสนา คุณาภิสิทธิ์ (2534) ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของการวัดผลด้านทักษะพิสัยรายวิชาพลศึกษา สามารถสรุปและแยกเป็นประเด็นปัญหาสำคัญได้ตามลำดับดังนี้ ประเด็นแรกคือปัญหาด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เนื่องจากส่วนมากครูขาดความเข้าใจในหลักวิชาการวัดและประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะด้านทักษะพิสัยครูผู้สอนจะใช้เทคนิคในการสังเกตเพื่อประเมินผลการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งในการนี้ ครูก็ขาดเครื่องมือประกอบการสังเกตและเกณฑ์ในการตัดสินผลการปฏิบัติทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนและความลำเอียงในการวัดผลการเรียน ประเด็นที่สองคือปัญหาด้านเครื่องมือวัดทักษะพิสัยมีความเที่ยงค่อนข้างต่ำกว่าแบบเขียนตอบ และนอกจากนี้ก็ไม่ได้มีการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้หรือหลังจากนำไปใช้แล้ว เนื่องจาก การให้คะแนนนักเรียนเป็นปัญหาค่อนข้างยุ่งยากเพราะมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องมากกว่ารายวิชาอื่น เช่น เทคนิควิธีการ เครื่องมือที่ใช้ ผู้ประเมินให้คะแนน และจำนวนผู้ถูกประเมิน เป็นต้น และประเด็นที่สามคือปัญหาด้านเกณฑ์มาตรฐาน ที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับประเมินความสามารถของผู้เรียนว่ามีทักษะการปฏิบัติหรือไม่นั้น ส่วนใหญ่ยังอาศัยการตัดสินใจของครูผู้สอนเป็นหลัก และยังไม่มีการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้ร่วมกันในการประเมินและรายงานผลการวัดเพื่อให้มีความหมายอย่างชัดเจน

และจากการศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัญหาการเรียนการสอนของการใช้หลักสูตรพลศึกษาในรายวิชา อิมนาสติก ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของนักการศึกษา อาทิเช่น ฐิติวรรณ ศษวิวัฒน์ (2522); ขจร ตั้งสุวรรณ์รังษี (2524) และประกิจ จุ้ยปาน (2529) ได้รายงานผลการศึกษาสอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนการสอนประสบปัญหามากเนื่องจาก เนื้อหาในการเรียนมากเกินไปและเวลาเรียนมีน้อย ความสามารถพื้นฐานของนักเรียนไม่ดีพอ เพราะขาดผู้ชำนาญการดูแลให้ความปลอดภัย ทำให้นักเรียนไม่กล้าฝึกทักษะที่ยากและสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์จริงได้ ตลอดจนไม่มีเกณฑ์ในการทดสอบแต่ละทักษะที่แน่นอน ทำให้ไม่สามารถวัดและประเมินผลได้ทุกด้าน

นอกจากนี้ ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา พ 101 อิมนาสติก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้เข้าไปทำการศึกษาในห้อง (Pilot Study) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบล ฯ จำนวน 12 โรงเรียน ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์และตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ เช่น รบ.3-ค, แผนการสอน, คู่มือครูแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น ซึ่งได้พบว่า โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังกล่าว มีสภาพปัญหาโดยสรุปแยกเป็นประเด็นสำคัญได้ 2 ประการ คือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอน และปัญหาการวัดและประเมินผล ซึ่งจะได้แยกกล่าวดังนี้

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาคุณสมบัติทางการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา จำนวน 12 โรงเรียน พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาวิชาพลศึกษามีเพียงจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.47 ของครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจากรายงานการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2535-2537 ได้สรุปไว้ว่า ปัญหาการขาดแคลนครูพลศึกษาอยู่ลำดับที่ 6 ใน 10 ของครูที่ขาดแคลนทั้งหมด จึงจำเป็นต้องอาศัยครูที่ไม่ได้จบสาขาวิชาพลศึกษามาสอนแทน ทำให้ส่งผลกระทบและเป็นปัญหาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งด้านความรู้ ความชำนาญของทักษะ และความเข้าใจในธรรมชาติของวิชา นอกจากนี้จากปัญหาที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้ค้นพบว่า บางโรงเรียนยังไม่มีคู่มือครูที่ใช้ประกอบการสอน ขาดอุปกรณ์ประกอบการเรียนโดยเฉพาะวิชา พ 101 อิมนาสติก เพราะที่ใช้ประกอบการเรียนมีจำนวนค่อนข้างจำกัด โรงเรียนบางแห่งชำรุดไม่ได้รับการซ่อมแซมและขาดงบประมาณสนับสนุนทำให้มีเบาะเรียนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนของผู้เรียน ด้านสถานที่เรียนส่วนใหญ่ยังไม่เป็นเอกเทศต้องอาศัยอาคารเอนกประสงค์ โรงฝึกงาน และได้ทุนอาคารเรียน

ส่วนปัญหาการวัดและประเมินผล พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลการเรียนตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ครูส่วนมากยังขาดความรู้และความเข้าใจในระเบียบดังกล่าว โดยดำเนินการวัดผลรายจุดประสงค์การเรียนรู้อันขาดปฏิบัติด้วยการสังเกต แต่ขาดเครื่องมือวัดผลและเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนทั้งนี้เนื่องจาก ครูส่วนมากเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ยากที่จะสร้างเครื่องมือวัดผลปฏิบัติที่มีคุณภาพ การวัดผลกลางภาคบางโรงเรียนจะวัดเฉพาะภาคปฏิบัติหรือทฤษฎีเท่านั้น การประเมินจิตพิสัยครูส่วนมากใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม

ของนักเรียนตลอดภาคเรียนแล้วให้คะแนนตามความเห็นชอบของครูผู้สอน ทั้งนี้ การให้คะแนนส่วนใหญ่เพื่อเป็นคะแนนช่วยเหลือนักเรียน และนอกจากนี้ยังพบว่า การประเมินพฤติกรรมนั้นยังขาดเครื่องมือประกอบการสังเกต สำหรับการวัดผลปลายภาคเรียน ครูส่วนมากใช้แบบทดสอบข้อเขียนที่สร้างจากแนวข้อสอบของกลุ่มโรงเรียนมัธยมที่ได้จัดทำไว้แล้วหรือจากการสร้างของครูผู้สอนเอง ด้านเทคนิควิธีการวัดผล พบว่า ภาคทฤษฎีครูส่วนมากจะเลือกข้อสอบจากแนวข้อสอบของกลุ่มโรงเรียนที่ได้จัดทำไว้แล้วและเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละข้อส่วนใหญ่จะเป็น 0 กับ 1 คะแนน ในส่วนภาคจิตพิสัย ครูส่วนมากจะใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและเกณฑ์การให้คะแนนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 8 ถึง 10 คะแนน และภาคปฏิบัติ ครูส่วนมากจะใช้วิธีการสังเกตและให้คะแนนแต่ละทักษะโดยอาศัยดุลยพินิจของครูผู้สอนแต่ละคน ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนเช่นนี้ยากที่จะชี้ชัดได้ว่า การที่นักเรียนมีความสามารถสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์นั้นมีความถูกต้องและเชื่อถือได้เพียงใด ดังนั้นเกณฑ์ปกติ จึงเป็นสิ่งที่จะใช้เปรียบเทียบกับกำหนดความสามารถของนักเรียนได้ ซึ่งในวิชาผลึกษาจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ของการปฏิบัติเพื่อพัฒนาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานต่อไป และจากการศึกษารายงานวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวิชาผลึกษาที่ใช้ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 จนถึงปัจจุบันพบว่า ยังไม่มีเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบที่ใช้เพื่อเปรียบเทียบกับสมรรถภาพของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจทั้งทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาและทางด้านการกีฬา

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน และสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวิชา พ 101 อิมนาสติก เพื่อประเมินความสามารถของนักเรียนได้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงและเปรียบเทียบกับสมรรถภาพของนักเรียน อันจะทำให้ผลการประเมินมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งในการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนผู้วิจัยได้ร่วมทำการสอนกับครูในโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา โดยพิจารณาเลือกใช้เครื่องมือเทคนิคการวัดและการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียน ซึ่งกำหนดตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ส่วนการสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้นผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวัดภาคปฏิบัติที่ได้จากการพัฒนาในโรงเรียนกรณีศึกษาไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนโครงการ

การทบทวนโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ วิชา พ 101 อิมนาสติด ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยและพัฒนา กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน และการสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบดังกล่าวนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงการวัดและประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งจะดำเนินการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้

1.2.1 เพื่อพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนวิชา พ 101 อิมนาสติด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เครื่องมือและเทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1.2.2 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวิชา พ 101 อิมนาสติด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี

1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อความเข้าใจในเป้าหมายและลักษณะเฉพาะของงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งเน้นในเรื่อง การมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัยให้ชัดเจน ดังนี้

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองอุบลฯ แต่เนื่องจากการศึกษางานวิจัยนี้ ไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้ทุก โรงเรียนผู้วิจัยจึงได้พิจารณาเลือกเฉพาะโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมอันเหมาะสมเป็นกรณีศึกษา

1.3.2 โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา คือ โรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรีสาขาวิชา พลศึกษา ซึ่งสามารถปฏิบัติการสอนในระดับพื้นที่ร่วมกับผู้วิจัยได้และเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยสามารถเข้าไปร่วมปฏิบัติงานภาคสนาม เพื่อศึกษาข้อมูลในช่วงระยะเวลา นานได้ อันจะทำให้เข้าใจในสภาพการณ์พื้นฐานได้เป็นอย่างดี จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนปทุมวิภากร โรงเรียนชุมชนบ้านหัวเรือ และโรงเรียนบ้านผาแก้ว

1.3.3 เนื้อหาวิชา พ 101 อิมนาสติด ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือ เนื้อหาจาก วิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.3.4 การวัดและประเมินผลการเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเฉพาะวิธีปฏิบัติที่ระบุไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนปฏิบัติเท่านั้น

1.3.5 ระยะเวลาของการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเฉพาะภายในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ตามระบบการเรียนการสอนแบบทวิภาค คือ ตั้งแต่วันที่ 17 พฤษภาคม ถึงวันที่ 15 ตุลาคม 2539

ในส่วนข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนาซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้ ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยและพัฒนาจะจำกัดวงเฉพาะเนื้อหาวิชา พ 101 อิมนาสติด ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มที่ 1 ที่ได้จัดทำขึ้นและกำหนดให้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะทำการวัดและประเมินผลการเรียนระหว่าง ภาคเรียนในจังหวัดที่เป็นกรณีศึกษาเท่านั้น

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา พิจารณาเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ดังนี้

1.4.1 ครูผู้สอนวิชา พ 101 อิมนาสติด ในโรงเรียนกรณีศึกษามีความรู้ความสามารถ ในการสอนได้ใกล้เคียงกัน นั่นคือ จบการศึกษาด้านพลศึกษาโดยตรง

1.4.2 นักเรียนในโรงเรียนกรณีศึกษา มีความรู้ ความสามารถอันเป็นพื้นฐานในการเรียน วิชา พ 101 อิมนาสติดที่ไม่แตกต่างกัน

1.4.3 การวัดและประเมินผลการเรียนวิชา พ 101 อิมนาสติด ในโรงเรียนกรณีศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยให้กระบวนการพัฒนาที่ไม่แตกต่างกัน

1.5. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยและพัฒนาที่มีความรอบในการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงได้กำหนดกรอบของความหมายของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.5.1 ทักษะอิมนาสติก หมายถึง ความสามารถในการควบคุมร่างกายในการม้วนตัว การทรงตัว และการเหวี่ยงตัว ตามจุดประสงค์การเรียนรู้วิชา พ 101 อิมนาสติก ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี

1.5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา พ 101 อิมนาสติก หมายถึง ความรู้ความเข้าใจที่ได้เรียนจากการสอน การสาธิตและการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับความสามารถ ความคล่องแคล่วและความถูกต้องในการทดสอบทักษะอิมนาสติก โดยใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมและพิจารณาพร้อมกับแฟ้มสะสมงาน

1.5.3 แฟ้มสะสมงาน หมายถึง แฟ้มเก็บรวบรวมผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพิจารณาผลงานที่นักเรียนปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ศึกษา 1 ภาคเรียน

1.5.4 การวัดภาคปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการเก็บรวบรวม การตีคุณค่า และการรายงานหลักฐานต่าง ๆ ของการวัดผล ที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางด้านการปฏิบัติของผู้เรียนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเกิดจากการทดสอบทักษะอิมนาสติก

1.5.5 คู่มือครูสำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ วิชา พ 101 อิมนาสติก หมายถึง เอกสารสำหรับประกอบการดำเนินการทดสอบตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายการใช้ ลักษณะเครื่องมือและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบทดสอบ

1.5.6 คุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์และความเที่ยงของแบบทดสอบจากคะแนนของผู้ประเมิน

1.5.7 ความตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ (Criterion-related Validity) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบของผู้วิจัยกับคะแนนตามเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญโดยเกณฑ์ คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ตามมาตรฐานของทักษะอิมนาสติก นำมาวิเคราะห์ตามวิธีการของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

1.5.8 ความเที่ยงของแบบทดสอบ (Reliability) หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนจากผู้ประเมินแต่ละคน (Raters) ที่ได้ใช้แบบทดสอบของผู้วิจัย

1.5.9 เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยใช้เกณฑ์ปกติแบบค่าหนึ่งเปอร์เซ็นต์ไทล์และแบบคะแนน ที-ปกติ เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของนักเรียน

1.5.10 ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่ หมายถึง ครูที่สอนผลึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกรณีศึกษา ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านผาแก้ว โรงเรียนปทุมวิฑูการ และโรงเรียนชุมชนบ้านหัวเรือ

1.5.11 ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาอิมนาสติกตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป หรือเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับทักษะกีฬายิมนาสติก และเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทสาขาที่เกี่ยวข้องกับผลึกษา

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

1.6.1 ได้เครื่องมือวัดผลที่ใช้ในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติวิชา พ 101 อิมนาสติก ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

1.6.2 ได้คู่มือครูสำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้วิชา พ 101 อิมนาสติก ที่จะนำไปใช้ในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

1.6.3 ได้เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบระดับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น วิชา พ 101 อิมนาสติก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลฯ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการเปรียบเทียบสมรรถภาพในเชิงปฏิบัติของนักเรียน

1.6.4 ได้ตัวอย่างในเรื่องกระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับแฟ้มสะสมงาน ที่สามารถนำไปใช้พิจารณาประกอบการประเมินผลการเรียนได้ใกล้เคียงกับสภาพการปฏิบัติของผู้เรียน อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบของแฟ้มสะสมงานที่มีประสิทธิภาพ

1.6.5 เป็นแนวทางการปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน และใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น ในราววิชาผลึกษาและรายวิชาอื่นต่อไป